

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízдила a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **A. Z.**, zastoupeného JUDr. Ladislavou Stradějovou, advokátkou, se sídlem Jiráskova 1127, Vsetín, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 18. 2. 2008, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 8. 8. 2008, č. j. 22 Cad 97/2008 - 24,

takto:

- I. Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 8. 8. 2008, č. j. 22 Cad 97/2008 - 24, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.
- II. Ustanovené zástupkyni žalobce, JUDr. Ladislavě Stradějové, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 800 Kč, která je splatná do šedesáti dnů od doručení tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) brojí kasační stížností proti výše označenému usnesení Krajského soudu v Brně, jímž byla odmítnuta pro opožděnost jeho žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 18. 2. 2008, č. X. Tímto rozhodnutím žalované byla stěžovateli zamítnuta žádost o přiznání plného invalidního důchodu pro nesplnění podmínek podle ustanovení § 38 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů. Stěžovatel namítá, že dne 3. 4. 2008, tedy ve lhůtě pro podání žaloby ve smyslu § 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), podal u žalované podání, které svým obsahem směřovalo proti výše označenému rozhodnutí o zamítnutí žádosti o plný invalidní důchod. Navíc pak ještě přímo krajskému soudu adresoval dne 28. 5. 2008 další podání (označené jako žaloba), které mělo stejný cíl jako

podání učiněné u žalované. Stěžovatel dovozuje, že jeho podání učiněné prostřednictvím žalované svým obsahem směřovalo proti rozhodnutí žalované, které bylo dostatečně identifikováno. Byť bylo podání nazváno odvoláním, jednalo se podle stěžovatele obsahově o žalobu, neboť v něm byl vyjádřen jasný nesouhlas s rozhodnutím. Stěžovatel poukazuje na to, že je člověkem právně nevzdělaným, bylo proto na místě učinit vše, aby jeho práva, zejména právo na spravedlivý proces, byla co nejvíce šetřena. Stěžovatel má za to, že bylo-li jeho podání učiněné prostřednictvím žalované neprojednatelné, měl krajský soud učinit v souladu s ustanovením § 37 odst. 5 s. ř. s. opatření k odstranění vad. Tak se však nestalo. Krajský soud se zabýval pouze jeho pozdějším podáním, které vyhodnotil jako opožděné.

Nejvyšší správní soud ze soudního spisu a jeho příloh zjistil následující:

Stěžovatel skutečně dne 30. 3. 2008 adresoval žalované podání (žalovaná je obdržela dne 3. 4. 2008) následujícího znění: „Z. A., P. 212, P. Podávám odvolání ze dne 18. 2. 08 Vsetín ze dne 16.7.3.07 Vaše schopnost soustavné výdělečné činnosti pouze o 10 % staré posouzení. Zlín 25 %. Můj zdravotní stav mne sužuje již přes 25 let. Obrátím se na TV Nova nebo Evropský soud.“ Žalovaná na tento dopis reagovala dne 17. 4. 2008 přípisem, v němž stěžovateli vysvětluje způsob, jak dospěl lékař příslušné okresní správy sociálního zabezpečení k závěru o stěžovatelově míře poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti. Na závěr přípisu žalovaná přičinila doušku o možnosti podat proti rozhodnutí o invalidním důchodu žalobu. Dále ze soudního spisu vyplývá, že dne 4. 6. 2008 krajský soud obdržel stěžovatelovo podání označené jako žaloba, v němž stěžovatel namítal nesprávné posouzení svého zdravotního stavu v řízení o přiznání dávky důchodového pojištění podmíněné dlouhodobým nepříznivým stavem. V tomto podání požádal rovněž o ustanovení zástupce pro řízení před soudem z řad advokátů. Ten mu byl ustanoven a vyzván, aby podání stěžovatele doplnil. Zástupce stěžovatele v doplnění ze dne 30. 7. 2008 výslovně uvedl, že proti výše označenému rozhodnutí žalované, které převzal dne 22. 2. 2008, podal dne 30. 3. 2008 „odvolání“, o němž se domníval, že postačí jako žaloba podle poučení v rozhodnutí žalované. Žalovaná na toto podání však reagovala sama, přičemž znovu poukázala na možnost podat žalobu, proto tak stěžovatel učinil přímo u krajského soudu znovu. Dále pak se stěžovatel v doplnění žaloby věnoval vymezení věcných výhrad proti rozhodnutí žalované. Krajský soud v napadeném usnesení o odmítnutí žaloby stěžovatele pro opožděnost vyšel z toho, že stěžovatel obdržel rozhodnutí žalované dne 22. 2. 2008, podání, které stěžovatel adresoval soudu jako žalobu, však bylo podáno k poštovní přepravě až dne 3. 6. 2008, tedy po lhůtě k podání žaloby podle § 72 odst. 1 s. ř. s., neboť ta uběhla již 22. 4. 2008.

Stěžovatel je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.) a tuto kasační stížnost podal včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.). V kasační stížnosti uplatňuje důvod, který lze podle obsahu subsumovat pod důvod ve smyslu § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Pro tento důvod kasační stížnost shledává přípustnou. Nejvyšší správní soud za této situace napadené usnesení krajského soudu v mezích řádně uplatněných kasačních důvodů a v rozsahu kasační stížnosti podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. přezkoumal, přitom dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu ve smyslu § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. spočívá v nesprávném posouzení důvodu, pro nějž soud návrh odmítl. Může se jednat především o posouzení včasnosti podání žaloby a posouzení podmínek přípustnosti žaloby. Při přezkoumání správnosti postupu soudu je tak zapotřebí přezkoumat jak skutkový aspekt (tj. datum podání návrhu, náležitosti apod.), tak i právní aspekt důvodu odmítnutí návrhu (tj. interpretace právních norem upravujících podmínky včasnosti a přípustnosti žaloby). V posuzované věci se jedná o to, zda stěžovatel podal svou žalobu proti rozhodnutí žalované včas. Krajský soud dospěl k závěru, že nikoliv, a proto žalobu odmítl. Vedle otázky zákonnosti napadeného rozhodnutí krajského soudu se Nejvyšší správní soud rovněž zabýval v souladu s pokynem § 109 odst. 3 s. ř. s. tím, zda rozhodnutí krajského soudu netrpí vadou, pro niž by bylo na místě zrušit je ex offio.

Základním rozhodným ustanovením vymezujícím podmínky včasnosti a přípustnosti žaloby je v posuzovaném případě již zmiňované ustanovení § 72 odst. 1 s. ř. s. Podle věty druhé citovaného ustanovení je lhůta k podání žaloby zachována, je-li podána u správního orgánu, proti jehož rozhodnutí směřuje. Nejvyšší správní soud se v minulosti několikrát zabýval případy, kdy účastník řízení o dávce důchodového pojištění reagoval na rozhodnutí žalované podáním vyjadřujícím nesouhlas, který žalovaná poté postoupila soudu jako žalobu, přičemž dovodil povinnost správního orgánu postoupit podání, o němž se domnívá, že by mohlo být žalobou proti jeho rozhodnutí, k vyřízení příslušnému soudu. Jen soud je oprávněn takové podání pro případný nedostatek náležitostí odmítnout, nikoliv však správní orgán (blíže viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 1. 2008, sp. zn. 4 Ads 69/2007, a rozsudek téhož soudu ze dne 10. 7. 2008, sp. zn. 4 Ads 22/2008, rovněž také rozsudek ze dne 23. 2. 2005, č. j. 3 Ads 25/2004 - 22, všechny přístupné na www.nssoud.cz). Nejvyšší správní soud tak učinil i s ohledem na vyjádření žalované v těchto věcech, která zdůrazňovala, že žalovaná v podstatě jakýkoliv přípis účastníků řízení reagující na rozhodnutí o dávce důchodového pojištění, který je označen jako „odvolání“, resp. „žaloba“, a obsahuje identifikovatelný nesouhlas účastníka řízení s rozhodnutím, postupuje soudu. Nutnost toho, aby správní orgán podání účastníků, která svým obsahem naznačují, že by mohla být žalobou proti rozhodnutí, postupoval soudu, nikoliv je vyřizoval samostatně, je důsledkem toho, že případný opačný postup by potenciálně zbavoval účastníka řízení jeho práv a byl by nepřípustným zásahem do práva na přístup k soudu zaručeného čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.

V posuzované věci je zřejmé, že stěžovatel podal k žalované dne 30. 3. 2008 podání, jehož obsahem bylo více či méně zřetelné vyslovení nesouhlasu s posouzením zdravotního stavu ve vazbě na zamítavé rozhodnutí o invalidním důchodu. Přinejmenším byl přípis stěžovatele uvozen slovy „odvolání“. Žalovaná zjevně tento přípis (v rozporu s deklarovanou praxí) jako potenciální žalobu nevyhodnotila a reagovala na podání pouze dopisem, v němž stěžovateli vysvětlila svůj předchozí postup. Krajský soud měl o tomto podání stěžovatele zjevně povědomost, ve svém rozhodnutí se mu však vůbec nevěnoval. Rozhodnutí krajského soudu se zabývalo toliko dalším podáním stěžovatele, které bylo adresováno přímo soudu až v červnu 2008. To by, bez vědomosti o přípisu žalované, bylo samozřejmě žalobou opožděnou. Krajský soud však ve svém rozhodnutí nezohlednil výslovné upozornění stěžovatele, že zaslal žalované podání projevující nesouhlas s rozhodnutím, a nijak se nezabýval možností, že již toto podání mohlo být případně podle obsahu posouzeno jako žaloba. Pokud hodlal krajský soud považovat za žalobu až podání

stěžovatele ze 4. 6. 2008, musel se předtím vypořádat s otázkou, zda a proč podání stěžovatele ze 30. 3. 2008, které adresoval žalované, žalobou být nemohlo. Poněvadž se ovšem krajský soud s touto otázkou vůbec nevypořádal, nelze na jeho závěr o opožděnosti žaloby stěžovatele pohlížet jinak, než že jde o závěr nepřezkoumatelný.

S ohledem na to Nejvyšší správní soud považoval kasační stížnost za důvodnou a napadené usnesení krajského soudu zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). Krajský soud v novém řízení posoudí otázku, zda již podání stěžovatele z 30. 3. 2008 (při zohlednění ustanovení § 41 odst. 2 o. s. ř. ve spojení s ustanovením § 64 s. ř. s.) nepředstavovalo s ohledem na jeho obsah žalobní návrh. Krajský soud v novém rozhodnutí rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

Stěžovateli byla usnesením Krajského soudu v Brně č. j. 22 Cad 97/2008 - 31 ze dne 22. 9. 2008 ustanovena zástupkyní pro řízení o kasační stížnosti JUDr. Ladislava Stradějová. Té Nejvyšší správní soud přiznal v souladu s ustanovením § 35 odst. 8 s. ř. s. odměnu za zastupování a náhradu hotových výdajů za jeden úkon právní služby spočívající v doplnění kasační stížnosti podle ustanovení § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve výši 500 Kč, spolu s režijním paušálem ve výši 300 Kč podle ustanovení § 13 odst. 3 téže vyhlášky. K výplatě odměny stanovil přiměřenou lhůtu.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. února 2009

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně
senátu